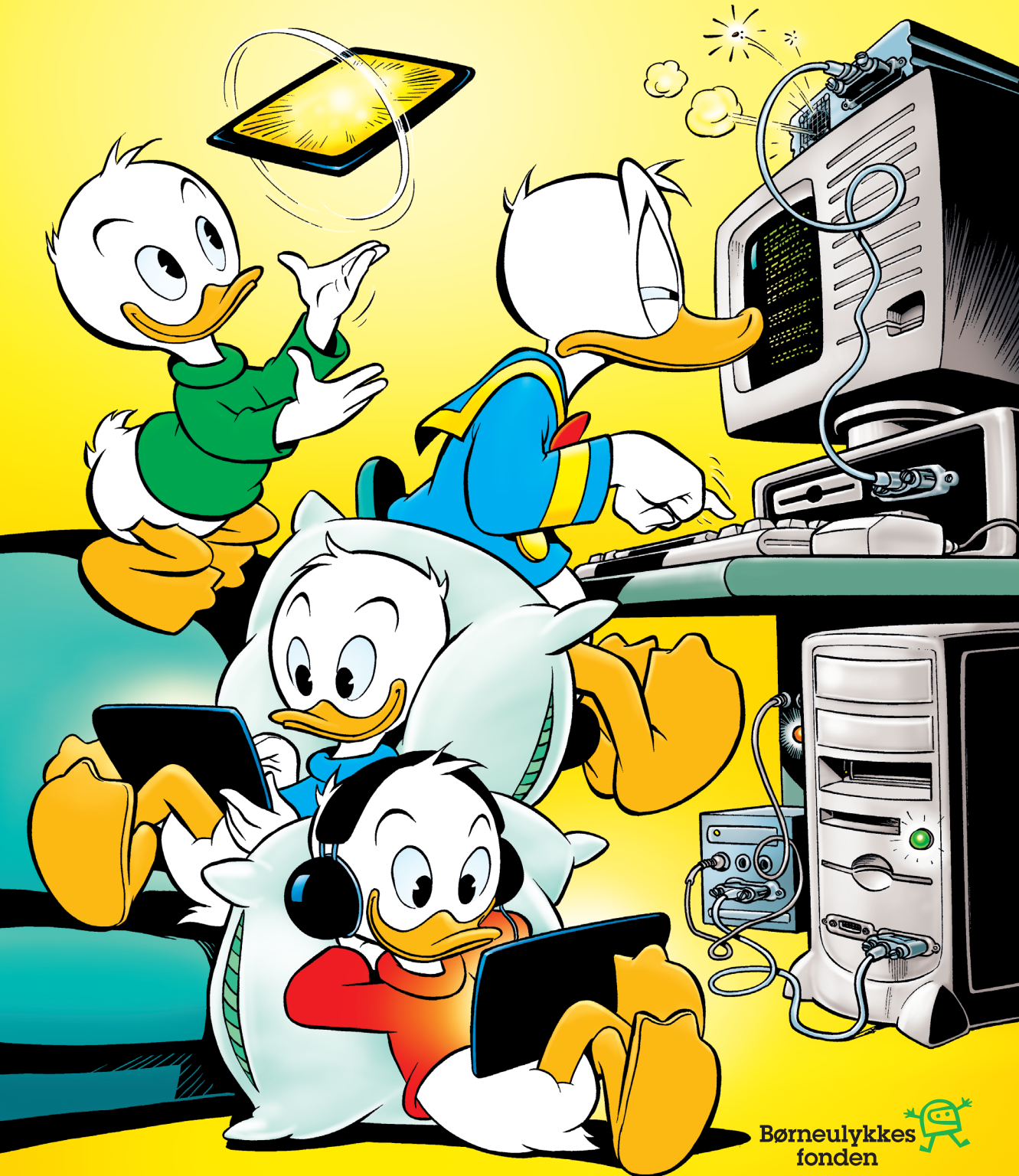
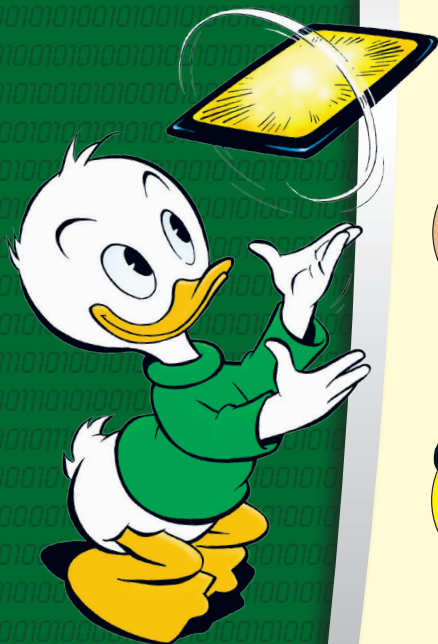

WALT DISNEY'S

ANDERS AND & Co.

Indhold

Er du en haj på nettet? 2

Zzzzzsikkerhedseksperter 6

Bliv superdetektiv! 10

Smart og tryk 11

Sammen på nettet 12

For meget fjæs bog 14

Sociale medier 24

Nej til netmobning! 26

Den forsvundne computer 27

Dette særnummer af
Anders And & Co.
udgives digitalt af
Egmont Publishing A/S
i samarbejde med
Børneulykkesfonden

EGMONT
Publishing

**Børneulykkes
fonden**

Egmont Publishing A/S
Strødamvej 46
2100 København Ø

**Ansvarshavende
udgiver**
Frank Vilstrup

Redaktion
Svend Skytte

Markedsføring
Gitte Hoffmann Hansen

Layout
Rasmus Brink Kronholm

Andeby-konsulent
Thomas Schrøder

Telefon (kundeservice)
39 45 75 45

Indholdet må hverken
udlejes eller anvendes i
erhvervsøjemed.

© Disney

Internettet er en verden fuld af muligheder! Her kan man gå på opdagelse, dele billeder, se videoer, spille og have det sjovt med sine venner. Men man skal også tænke sig godt om, når man surfer rundt på nettet, for ellers kan man komme ud for nogle knap så sjove ting.

Hvem kigger med?

Når du skriver noget på nettet eller lægger et billede ud, så er det ikke altid nemt at fjerne det igen. Faktisk kan det, du har skrevet eller delt på nettet, være synligt for andre i mange, mange år – også selvom du har slettet det. Ligesom hvis du laver et fodaftryk i cement, bliver det ved med at være der, så andre kan se det.

Jorden rundt og tilbage igen

Du kan heller ikke vide, hvor langt det, du skriver eller deler, når ud. Måske deler dine venner det, du har lagt op, og deres venner deler det, og deres venner deler det, og lige pludselig er det nået Jorden rundt og tilbage igen mange gange. Derfor er det altid en rigtig god idé, at du tænker dig om en ekstra gang, når du deler noget på nettet.

Sociale medier

Måske bruger du det, man kalder sociale medier. Det kan f.eks. være Instagram eller Snapchat. Altså steder hvor man deler en masse med sine venner. Her skal man tænke sig godt om, før man skriver noget eller lægger billeder op. Du kan komme til at dele noget, der også når ud til dem, der ikke er dine venner. Derfor er det en rigtig god idé at

tjekke, at det, du skriver eller deler, kun når ud til dem, som du gerne vil have ser det. Det kan du som regel gøre, ved at gøre dine billeder og opslag "lukkede", så kun dine venner kan se det. Hvis du ikke ved hvordan, kan du sikkert få dine forældre eller en anden til at hjælpe dig.

Er du en høj på nettet?

Men ... det er alligevel ikke altid helt nok. For når du deler et billede på Instagram, så har du faktisk givet dem, der ejer programmet, lov til at bruge billederne til evig tid. Så dine allermest private billeder skal du måske lade være med at dele på nettet.

Opfør dig ordentligt

Ville du gå over til en i skolegården og sige grimme ting eller råbe bandeord efter en fremmed på gaden? Nej, vel? Sådan er det også, når man snakker sammen på nettet. Også her skal man behandle hinanden ordentligt. Nogle gange skriver folk grimme ting til hinanden i chatforums eller på de sociale medier eller lægger billeder ud, der gør andre kede af det. Det er, som om det er nemmere at være ond og tarvelig, når man ikke sidder overfor hinanden, men kan gemme sig bag en computer. Men de ting, du skriver og deler på nettet, kan gøre andre mennesker præcis ligeså kede af det, som hvis du sagde det til dem, mens de var der. Vær derfor en god ven, og vær sød ved andre. Skriv i stedet noget pænt, og send en smiley!

Falske profiler

Nettet er et rigtig godt sted at lade, som om man er en anden. Der er jo ingen, der kan se, hvem du i virkeligheden er! Derfor kan det være, at du tror, du taler med en på din egen alder, men som i virkeligheden er meget ældre, eller en der lader, som om han eller hun er din ven, men som slet ikke er det. Derfor skal du altid lige tænke dig om en ekstra gang, før du deler billeder eller fortæller private ting om dig selv. Når det først er på ude på nettet, kan du ikke fjerne det igen, så du skal være helt sikker, før du deler det med andre! I kan f.eks. bruge et webcam, så du kan se, hvordan den du snakker med på nettet ser ud i virkeligheden. Og husk aldrig at mødes med dine online-venner uden at snakke med en voksen om det først.

Nysgerrige forældre!

Er dine forældre nysgerrige og vil følge med i, hvad du laver på nettet? Så er det bare, fordi de vil passe på dig. Det kan hjælpe at tage en snak med dem og sammen aftale, hvad der er okay, og hvad der ikke er okay.

Noget du er ked af?

Er der sket noget på nettet, du er ked af? Måske har nogen skrevet noget til dig, som har gjort dig ked af det? Eller måske er du kommet til at dele noget med andre, som du nu har fortrudt? Måske et billede eller noget privat om dig selv? Det er altid bedst at fortælle det til dine forældre, din lærer eller en anden voksen. Også selvom du har været inde på en side, du ikke måtte. De vil hellere have, at du siger det, så de kan hjælpe dig, end at du går rundt og er ked af det og har problemer.

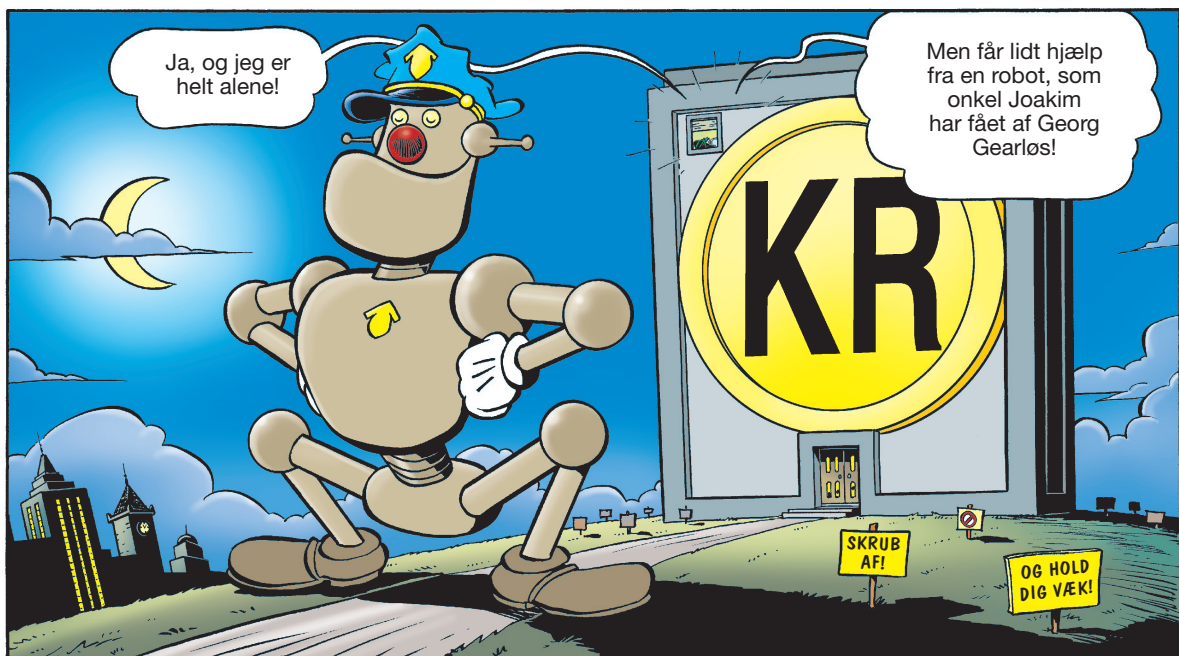
Hvis du alligevel ikke har lyst til at fortælle det til nogen, du kender, er der andre steder, du kan ringe ind og få hjælp, uden at dine forældre får det at vide. Du kan f.eks. ringe til Børnetelefonen på 116 111.

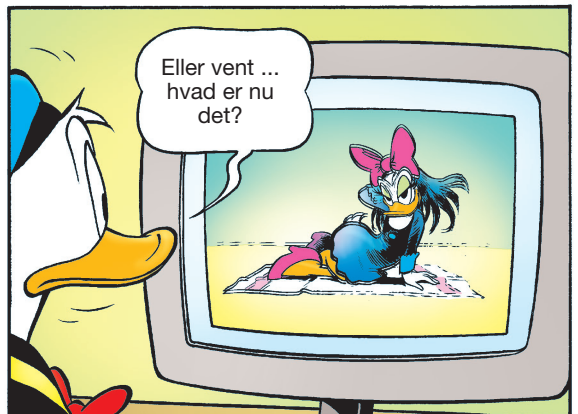
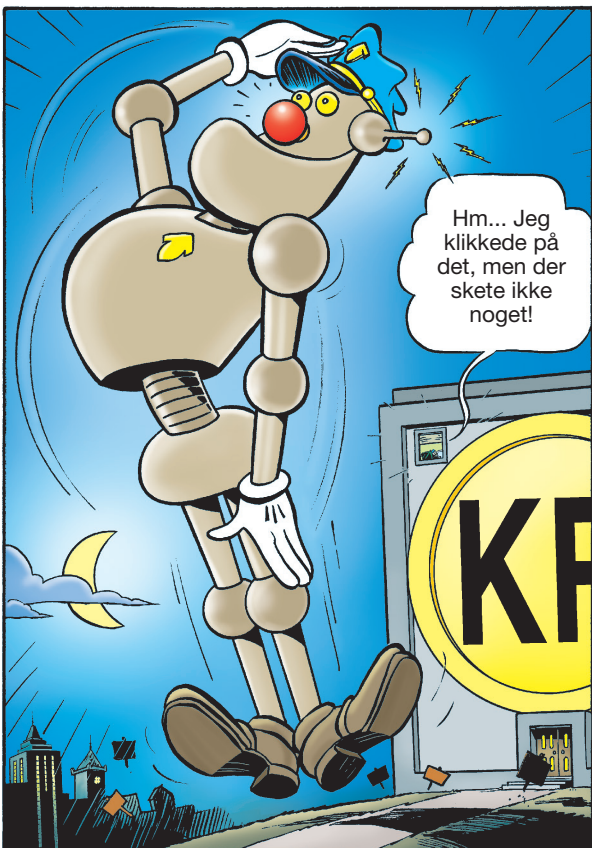
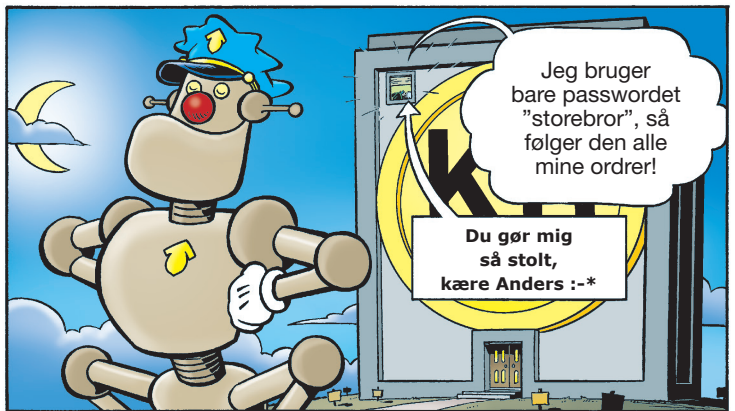
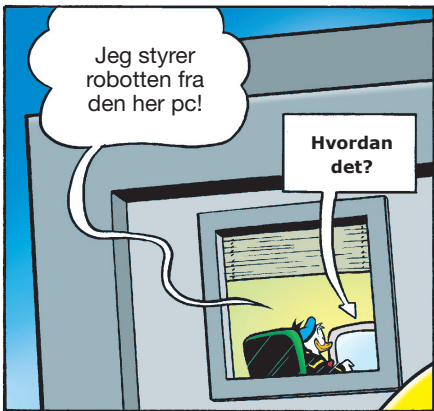
I dette nummer af Anders And kan du og dine forældre blive meget klogere på, hvordan man opfører sig smart på internettet. Så kan du helt sikkert også blive en haj på nettet!

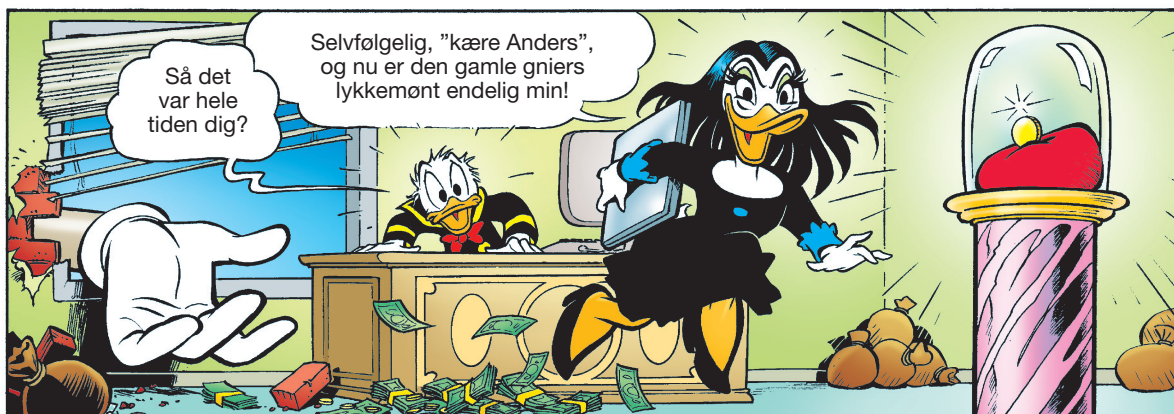
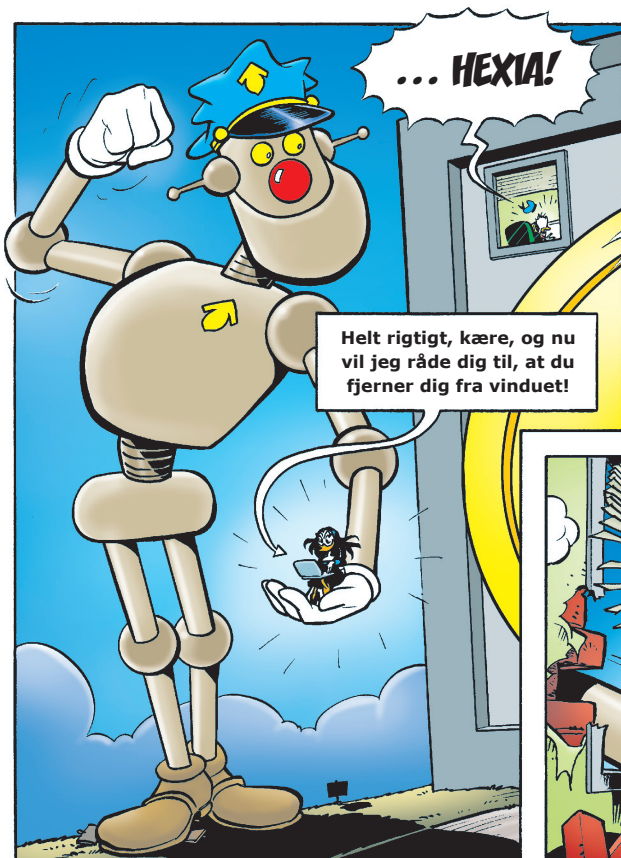

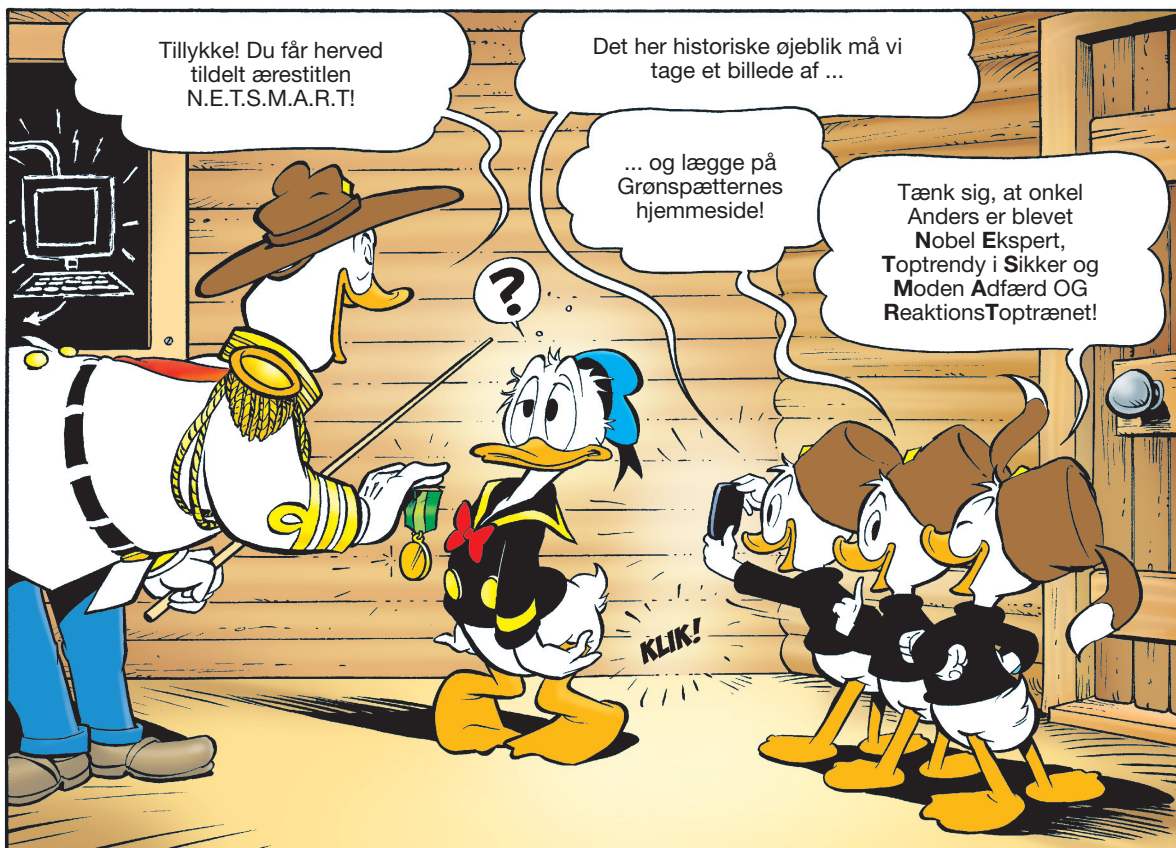
ZZZZ SIKKERHEDSEKSPERTEN

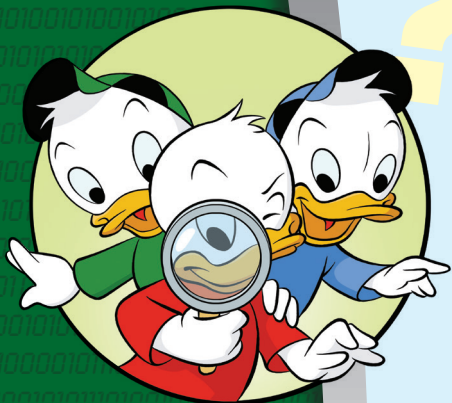
Walt Disney's
Anders And

BLIV SUPERDETEKTIV!

Vær kritisk og stil spørgsmål undervejs:

- Hvordan kan du kontrollere, at det, han eller hun siger, er sandt?
- Kan du selv undersøge emnet?
- Kender du en person, som du kan spørge, og som ved meget om det emne?

Selv om noget står på nettet, er det ikke nødvendigvis sandt! Alle kan lægge information ud på nettet, og det gør, at man ikke kan stole på det hele. Noget er sandt, og noget ser bare ud, som om det er sandt.

Det er altid en god ide at dobbelttjekke, at det, du læser og ser, rent faktisk også er rigtigt. Selv om du får noget at vide på en side, som du synes ser sikker og fornuftig ud, så kan du først være sikker på, at det er sandheden, hvis du ser den samme nyhed eller billede på andre sider. Led efter de samme oplysninger flere steder, og prøv, om du kan kombinere din søgen på nettet med bøger, fjernsyn og aviser. På den måde er der større chance for at finde ud af, hvad der er sandt, og hvad der ikke er.

Virus

Desværre er det ikke alle på nettet, der er lige så søde og sjove som dig, og bag skærmen gemmer der sig af og til nogle banditter, som sender dig links i e-mails eller på hjemmesider, som de gerne vil have, du skal klikke på. Hvis du får en e-mail eller en besked, som indeholder et link, bør du tænke dig godt om, inden du klikker på linket. Hvis du er heldig, sker der ikke noget, men du kan risikere, at det er en kriminel, som har sendt en virus til dig, som så bliver installeret på din computer, tablet eller telefon. Enten vil den gå ned, du vil miste dine filer, og du kan ikke bruge den, før du får den repareret. Eller også kan der blive installeret et program, som gør, at en anden person, som du ikke kender, får fuld kontrol over din maskine og sender alle de hemmelige ting, du laver, til de kriminelle. Det er ikke sjovt, og hvis du skulle være så uheldig at modtage en besked med en underlig fil eller link, så spørg altid en voksen til råds, inden du trykker på den.

Det vrirler med billeder og film på internettet. Billeder er lette at dele med andre, men det er ikke altid lige smart.

Det, man gør på internettet, forsvinder ikke! Ting, man siger, kan blive glemt, og billeder kan gemmes i en skuffe, men ting, man har delt med andre på nettet, kan næsten være umulige at fjerne. Ingen styrer nettet, og det er svært at kontrollere, hvem som ser eller downloader det indhold, man deler.

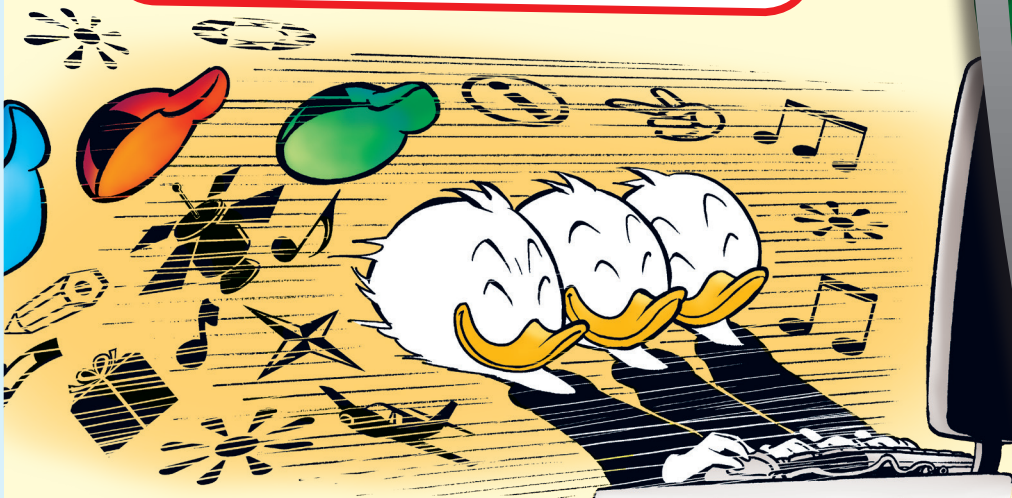
Derfor er det vigtigt at tænke sig grundigt om, før du deler noget. Deler du det kun med folk, du kender, eller kan folk, du ikke kender, også finde det? Tæl til ti, og tænk dig godt om, før du sender eller poster billeder, kommentarer eller information på nettet og mobilen.

Man skal altid spørge om lov, før man lægger billeder ud på nettet af andre. Mange forældre lægger billeder ud af deres børn, uden at børnene ved det, men de voksne skal altså også spørge om lov!

Vidste du, at ...

... passwords er vigtige? Beskyt e-mail og andre brugerkonti. Det er også en god ide at have skærmlås på mobil, tablet og computer. Lige så dumt det er at lade cyklen stå ulåst, lige så dumt er det ikke at beskytte sine private ting på internettet.

... ting let bliver spredt på nettet, og at det kan føre til mobning? Spørg altid om lov, før du lægger billeder ud af andre!

Smart og tryk!

Sammen på nettet

Det behøver slet ikke at være asocialt at bruge tid på din smartphone, tablet eller computer. Tværtimod! Ting bliver tit sjovere, når man er to eller flere. Og det gør det også mere sikkert, og man kan hjælpe med at passe på hinanden!

Der er så meget, voksne ikke forstår

Voksne oplever det at mødes på nettet, og det at mødes i virkeligheden som to helt forskellige ting. Det er det jo på sin vis også, men de forstår bare ikke helt, at vi ikke synes, at det er så forskelligt. Men for dem har mobilen, tabletten, webkameraet og de digitale værktøjer heller ikke altid været der. De kan dog alligevel lære at sætte pris på de muligheder, som værktøjerne giver. Gør det enkelt for alle derhjemme at mødes på nettet med venner og familie. Og endnu bedre: I kan lave digitale aktiviteter sammen!

Surfetur

Det at surfe på nettet er også noget, vi kan gøre sammen. Vidste du for eksempel, at YouTube er en af de hjemmesider, som folk i alle aldre synes er sjov? Med enkle søgninger kan man både finde et fantastisk univers af hjemmevideoer, musik, tegnefilm, jungledyr, fly, bil og både, og samtidig er det et trygt og sikkert sted at opholde sig. For der er nemlig mange steder på nettet, der ikke er lige så sikkert som YouTube. Som i en storby kan det nemlig også være farligt at bevæge sig alene rundt. Der er ikke den store afstand mellem familieforfølgelserne og de steder, hvor du bestemt ikke bør gå ind alene. Pludselig er du på vej ned ad en gade, hvor det ikke er alle, du møder, som er lige søde, eller også kommer du til at åbne døren til noget, du ikke har lyst til at se. Hvis du kommer ud for det, bør du straks tilkalde en voksen, som vil kunne hjælpe dig videre.

Chat

Hvor er det bare vildt, at man kan ringe til en eller anden langt væk, og så samtidig se dem på en skærm! Da dine forældre var børn, var det noget, man kun kunne se i science fiction-film. I dag er det hverdag med tjenester som Skype, Google Hangouts og Facetime. For de fleste børn og unge er det at mødes på nettet lige så vigtigt, som sofasnakken er det for voksne! Digitalt kan du møde farmor i Århus eller se din venindes nye kattekillinger i Roskilde. Men sådan noget er selvfølgelig helt naturligt for dig, der vokser op i en verden, som er digital.

Skattejagt med GPS

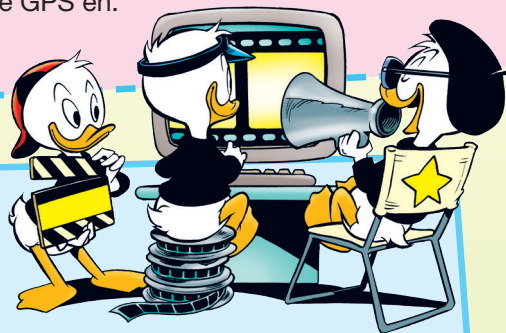
I denne leg jagter man forskellige poster udendørs. Posterne kan for eksempel være et brev fra Kaptajn Klo, der har brug for hjælp til at finde en forsvundet skat. Andre ting kan også bruges som poster.

Gem brevene rundt omkring, og marker dem som vejpunkter på en GPS. For at gøre det skal du stå ved hver post, når du markerer GPS-positionen. Husk at placere skatten ved sidste vejpunkt.

Sådan kan du gøre: Lav fire eller flere breve fra Kaptajn Klo, der har brug for hjælp til at finde en forsvundet skat. Brevene bruges som poster i skattejagten. I stedet for breve kan du også bruge andre ting. Du må ikke glemme også at lave en ægte sørøverskat! Når du har lagt alle posterne ind på GPS'en, skal du bruge funktionen "Opret rute". Så laver du en bestemt rute, som skattejægerne må følge. Det er nødvendigt, fordi brevene skal findes og læses i en bestemt rækkefølge.

Jagten kan begynde! Skattejægerne overtager GPS'en, som nu er blevet til et skattekort. Det er vigtigt, at jægerne kan skiftes til at bruge GPS'en.

De finder de forskellige poster og til slut skatten til Kaptajn Klo!

Lav din egen animationsfilm

Det behøver slet ikke at være svært at lave en animationsfilm. Med lidt voksenhjælp kan det faktisk være en aktivitet, du både kan lave derhjemme og i skolen. Her er lidt forslag til, hvordan du kan komme i gang. Først skal I blive enige om, hvad filmen skal handle om, og derefter kan I komme med forskellige idéer til udviklingen. Hvilke figurer skal være med? Hvordan skal baggrunden se ud?

Figureerne kan eksempelvis laves af byggeklodser eller modellervoks. Du skal bruge et digitalkamera eller en mobil med et godt kamera til at tage billeder til filmen. Man har virkelig brug for mange billeder, så her kan alle bidrage til filmen! For at lave film-musikken skal du bare bruge en mobiltelefon.

Når I har lavet alt grundmaterialet, skal I udvælge billeder og lægge dem i rækkefølge og sætte filmeffekter på. Der findes en masse gratis programmer til computeren, som kan lave det. Nu er det så tid til at afholde gallapremiere for venner og familie!

Det giver god træning at lave en film, for man skal bruge en masse forskelligt udstyr og programmer. Derudover bliver man bedre til at samarbejde!

WALT DISNEY'S

Anders And

For meget Fjæsbog

Historie: Knut Nærum / Tegninger: Arild Midthun / Oversættelse: Anne-Maria Sigbrand

Hundredvis af opdateringer senere -

Godmorgen, onkel Anders!

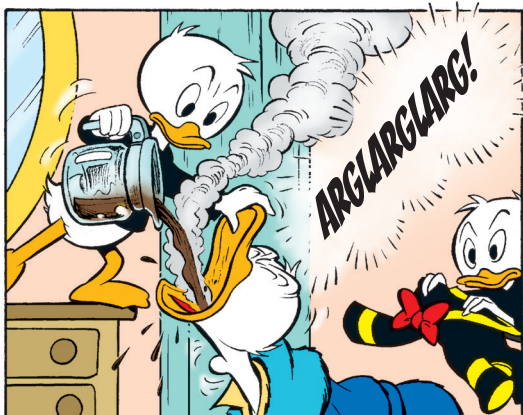

Hvad?

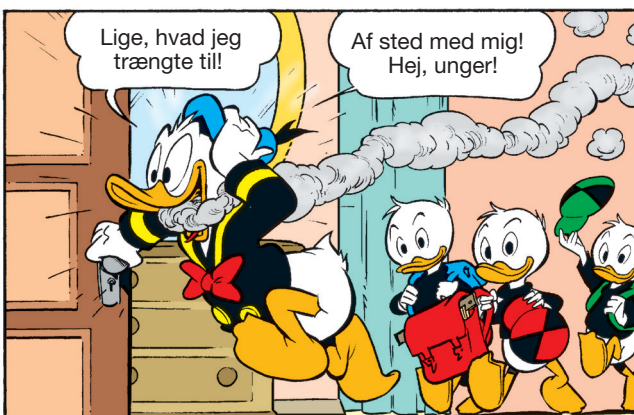
Han har siddet her hele natten!

Og han skal møde på margarinefabrikken om en time!

Jeg laver kaffe!

ARGLARLARG!

Lige, hvad jeg trængte til!

Af sted med mig! Hej, unger!

Kaffe virker hver gang!

Det er en skam, at han er så besat af de sociale medier, at han ikke kan gå på arbejde uden hjælp!

En hurtig opringing!

På margarinefabrikken -

Undskynd, host, hr. Ybersen! Jeg er forkønet og bår blive hjebbe, host!

God bedring, Anders!

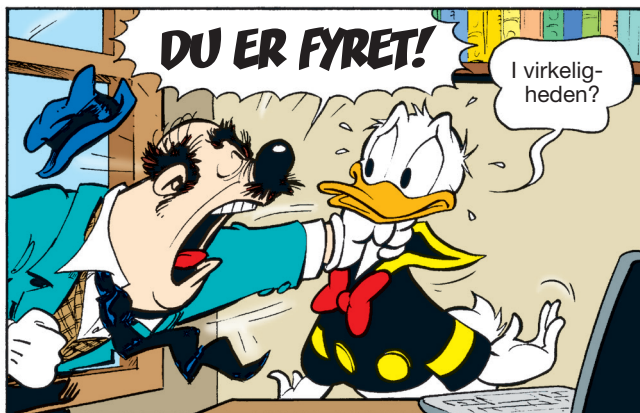
Hm... Anders har da lige lagt et link til en sjov abevideo ud på Fjæsbog!

Han har været på Fjæsbog hele natten! Jeg må vist hen og se til ham!

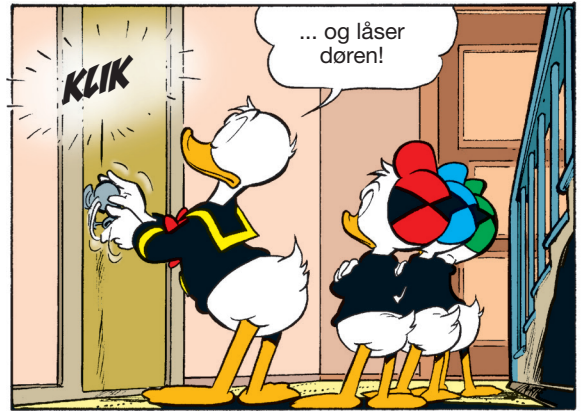

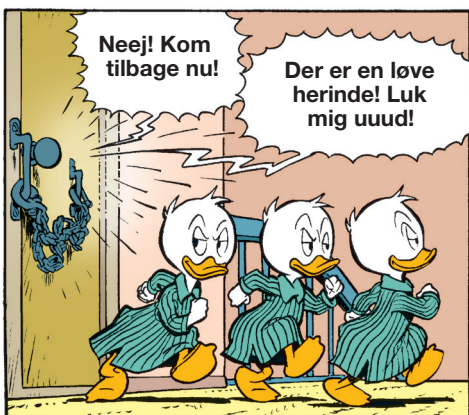
Nå, så du er syg?

Det lyder som det fjols til hr. Ymersen! En meget virkelighedstro efterligning!

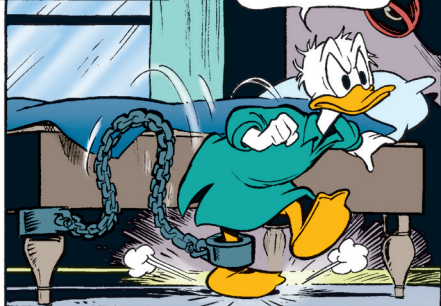

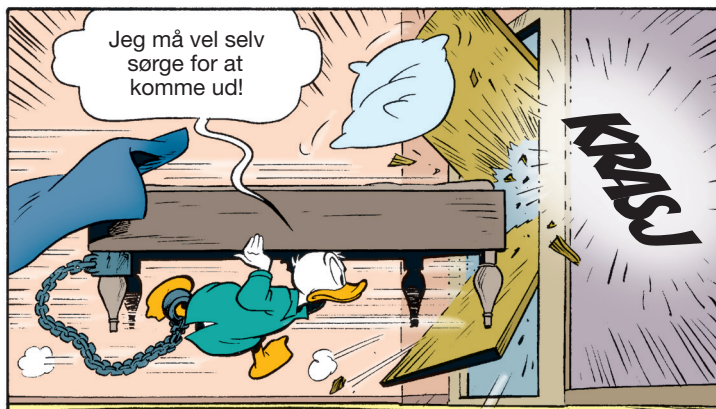

Efter timevis med råben og skrigen –

Noget siger mig, at de ikke kommer!

Jeg må vel selv sørge for at komme ud!

Tænk på alle de kattevideoer, jeg er gået glip af!

BUMP
BUMP
BUMP
BUMP

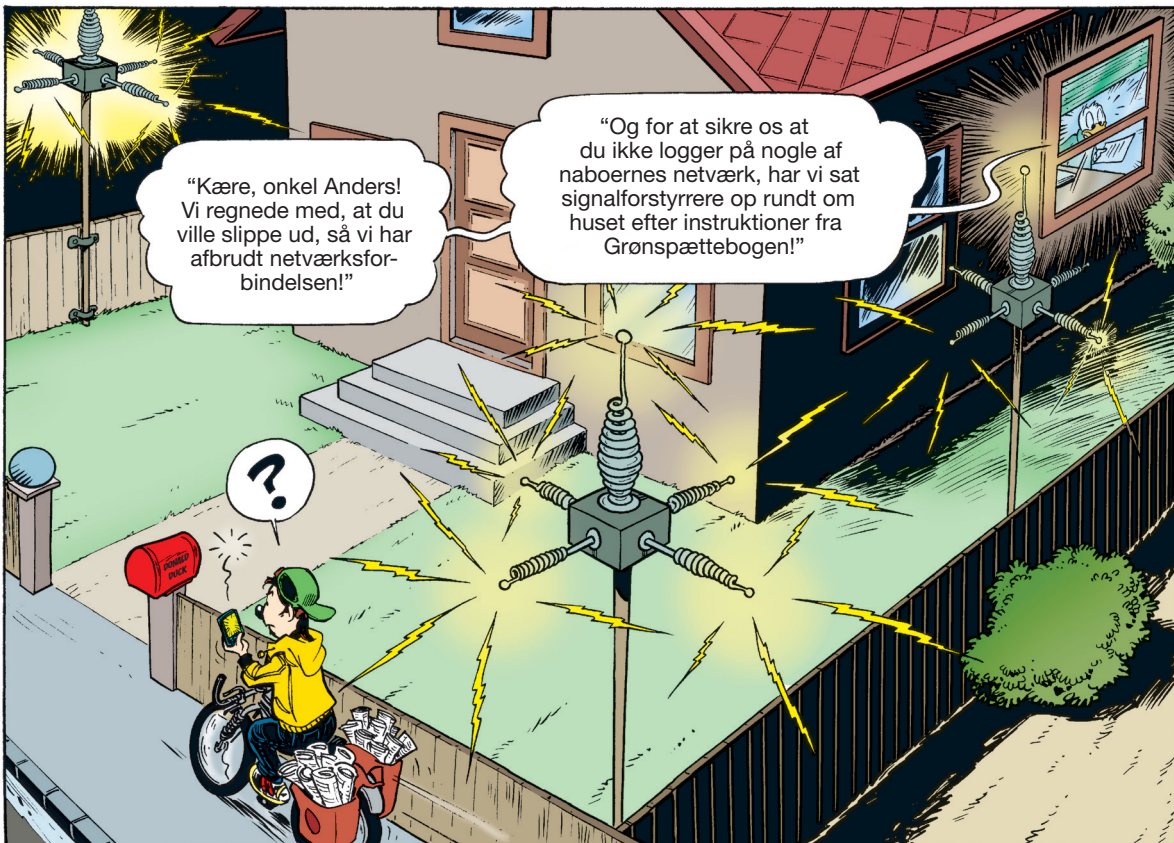

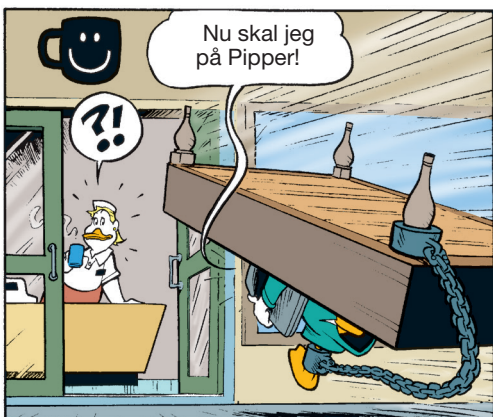
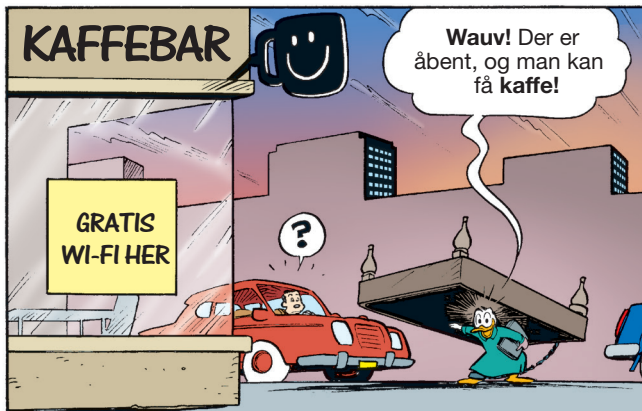
Hvad er det? En besked fra ungerne!

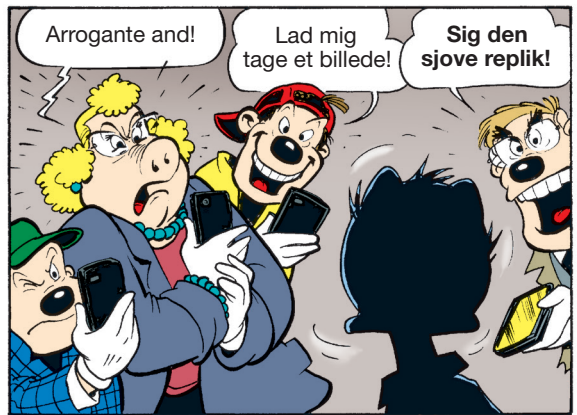
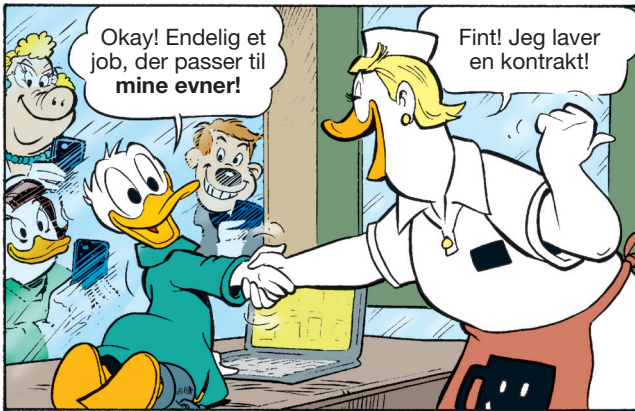

“Kære, onkel Anders! Vi regnede med, at du ville slippe ud, så vi har afbrudt netværksforbindelsen!”

“Og for at sikre os at du ikke logger på nogle af naboernes netværk, har vi sat signalforstyrre op rundt om huset efter instruktioner fra Grønspættebogen!”

Sociale medier

Y!

Sociale medier er en fællesbetegnelse for en hjemmeside, en app eller et program, hvor man har en social interaktion med andre. Det kan gøres ved, at man chatter, snakker, videosamtaler, skriver eller deler billeder med hinanden. Der har gennem årene eksisteret en række forskellige sociale medier, men de sociale medier netop nu er større og bedre end nogensinde, og på de næste to sider kan du lære nogle af de mest populære at kende. Hvor mange sociale medier kender du?

Facebook

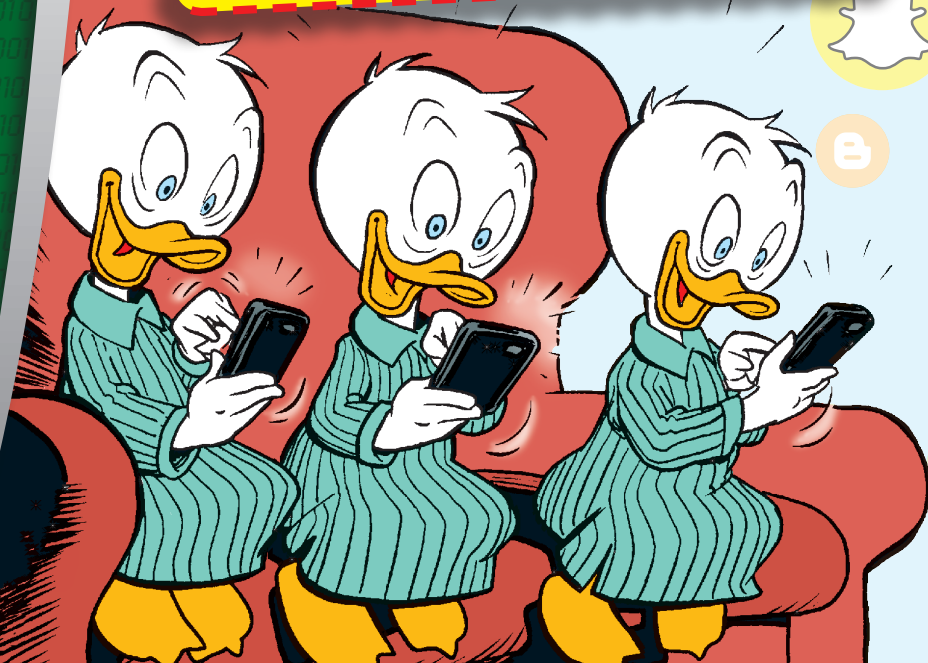
Facebook er den største af alle de sociale medier, og det er en side, som først og fremmest blev skabt til at kunne holde kontakt med dine venner og familie. Du opretter en personlig side, hvor du kan skrive al mulig info om dig selv, og du har mulighed for at finde mange af dem, du kender, og dem du har kendt, inde på Facebook, hvor man regner med, at over 70 % af danskerne har en profil. Du skal dog være opmærksom på, at man skal være minimum 13 år for at have en profil på Facebook.

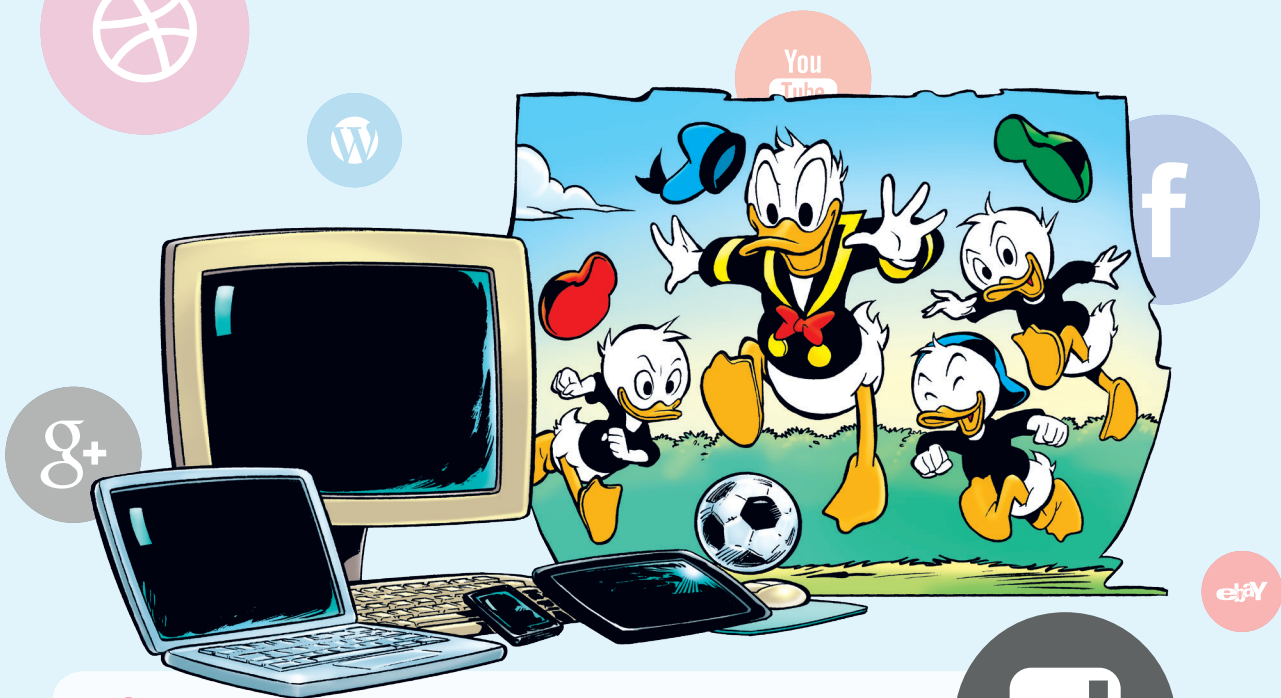

f

HUSK

- Sociale medier glemmer ikke, og hvis du først har skrevet noget eller delt et billede på et socialt medie, kan hele verden i princippet få fat i det.
- Selv om du skriver privat til en person, du kender godt, så lad være med at skrive noget eller dele et billede, som du ikke vil have, at andre skal se. Det kan lynhurtigt blive spredt, så vent med hemmelighederne, til I mødes.

Instagram

Instagram er kort fortalt en skrabet version af Facebook, hvor man kun har billed- og videodelen. Her kan du tage billeder af de ting, du oplever i løbet af dagen og lægge op på din profil, som så bliver delt med de folk, der følger dig. Hvis du vælger at have en åben profil, så kan alle følge med i, hvad du foretager dig, men du kan også gøre den lukket, og så bestemmer du selv, hvem du vil dele din hverdag med.

Snapchat

Snapchat er en besked-app, hvor du kan sende beskeder, billeder og video til dem, du har lyst til, men i modsætning til for eksempel Instagram eller en helt almindelig sms, så forsvinder din besked igen efter et vist antal sekunder, som du bestemmer. App'en er blevet ekstrem populær de seneste år, og det er, som om at mange godt kan lide det at kunne sige eller vise noget til en anden, der så forsvinder igen kort tid efter. Det er dog her, du skal passe på, for du kan nemlig ikke være sikker på, at dine beskeder ikke bliver opfanget undervejs, og det er rent faktisk muligt for modtageren af dine beskeder at gemme dem ved at tage screenshots. Så pas på, hvad du skriver eller sender, for du ved aldrig, om der måske er nogen, som gemmer dine beskeder i den anden ende.

Twitter

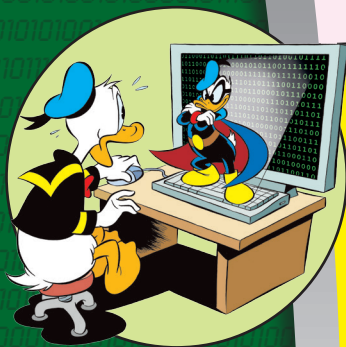
Twitter er et af de ældste sociale medier og er vel også et af de kedeligste. Det kan langt hen af vejen det samme som Facebook, men i modsætning til Facebook, hvor du kan lave opdateringer og skrive hele romaner, så har du kun 160 tegn til rådighed på Twitter. Det betyder, at du skal fatte dig i korthed og kun lige komme ud med det, du har på hjerte. I Danmark står Twitter lidt i skyggen af Facebook, Instagram og Snapchat, men i USA er det kæmpestort, og alle de store stjerner sender tusindvis af tweets til deres følgere.

Alle de andre

Der findes også andre sociale medier som Google+, Reddit, Pinterest, Ello, Flickr, LinkedIn og Vine. De har alle masser af brugere, men har aldrig slået igennem i lige så høj grad som de fire ovenstående (på nær LinkedIn, men det er mest voksensnak og gaaaab!).

Det er desværre meget lettere at mobbe på nettet, end når man står ansigt til ansigt med en anden person. Husk altid, at det er rigtige mennesker med rigtige følelser, der er på den anden side af skærmen!

Nej til netmobning!

Gode regler til at undgå netmobning!

Voksne og børn bør snakke sammen om, hvilken slags opførsel der er i orden på nettet, og hvilken der ikke er.

Drilleri og mobning er bare ikke i orden! Hvis nogen bliver drillet eller mobbet, kan de blive meget kede af det. Hvis du, eller en du kender, bliver mobbet, skal det tages alvorligt!

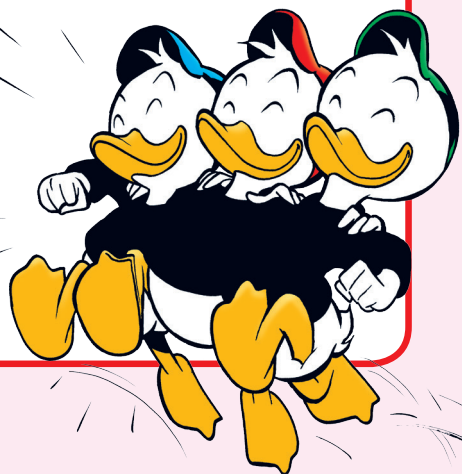
Gør noget! Snak med en ven og sig fra til en voksen. Afmeld dig det netsted eller den tjeneste, hvor netmobberiet er sket. Bloker mobberen, så du undgår at få beskeder. De fleste sociale mødepladser på nettet gør dette muligt.

Få hjælp! Børn bør altid fortælle om netmobning til en voksen for at få hjælp. Det gør det kun værre, hvis du prøver at mobbe igen.

Vær mod andre, som du vil have, at andre skal være mod dig. Behandl andre på en pæn måde, og lad være med genere andre på nettet!

Tag screenshots, hvis du får mobbebeskeder. Det kan være alt lige fra Facebook og sms'er til Snapchat og Instagram.

Det er dine forældres pligt at bekæmpe netmobning, så du må aldrig holde det for dig selv, men sig det til dem, så snart du føler dig udsat for mobning. Også selv om det måske kan føles pinligt! Det er det nemlig ikke!

DU GÅDESTE

Den forsvunde computer

Løs flere
Dugådeste på
Andeby.dk!

Historie & tegninger: Miguel / Oversættelse: Heidi Skriver Olsen

Mickey og Fedtmule har lejet en hytte ude ved de fjerneste, sneklædte bjerge ...

Det her er lige, hvad vi trænger til! At komme væk fra byens stress og jag, ikke Fedtmule?

Ja, det bliver dejligt! Jeg glæder mig til at slappe af med Fjæsbogen, InstaAnd og alle de andre sociale netværk!

D 2013-099

Her er koldt, men der er bedre dækning udenfor! Ha ha! Klavs Krikke har lagt et billede op, hvor han spiser en kage i én mundfuld! "Synes godt om"!

Fedtmule er fjollet! Han laver præcis det samme som derhjemme, bortset fra at han sidder på en dyngse sne! Jeg må distrahere ham!

Lidt senere ...

VARM KAKAO! Kom ind og få en kop!

Wow! Varm kakao! Jeg lægger min computer her! Den bliver ikke stjålet, for her er jo ikke andre end os!

Uhm! Det smagte dejligt! Nu må jeg ud til Fjæsbogen igen! Der er sikkert sket en masse, mens jeg har været væk!

Skal vi ikke gå en tur i sneen i stedet, Fedtmule?

Udenfor i sneen ...

Mickey! Min computer er blevet stjålet! Jeg lagde den lige her! Vi er ikke alene!

Hvad?

Jeg er nu sikker på, at vi er alene! Der må være en anden forklaring!

Jeg kan ikke leve uden min computer!

Som du ved, bliver en computer varm, når den er tændt, så da Fedtmule lagde sin computer på sneen, gled den ned at den sneklædte bakke. Læg aldrig din computer i sneen!

